

Kapitał zakładowy w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością

Share capital of the limited liability company

Agata Klimczyk

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Abstrakt

Cel pracy było przedstawienie zagadnień związanych z kapitałem zakładowym spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

W pracy zastosowano następujące metody badań: przegląd piśmiennictwa i orzecznictwa

Abstrakt: W niniejszej publikacji przybliżono kwestię kapitału zakładowego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a także zdefiniowano pojęcie kapitału zakładowego, jego ustawowe minimum oraz uzyskano odpowiedź na pytanie - jakie wkłady można uznać za niepieniężne, pieniężne, a jakie podlegają wyłączeniu?. Przedstawiono czym jest wkład pieniężny i niepieniężny (aport). W pracy wskazano problematykę obniżenia oraz podwyższenia kapitału zakładowego, przelaniu jego nadwyżki (agio) do kapitału zapasowego.

Ustalając kapitał zakładowy spółki należy pamiętać, że spółka z o.o. odpowiada za zobowiązania całym swoim majątkiem oraz, że ustalenie niskiego progu kapitału zakładowego może spowodować niebezpieczną sytuację w przypadku popadnięcia w zadłużenie spółki. Należy podkreślić, że w przypadku podwyższenia kapitału zakładowego trzeba opłacić podatek od czynności cywilnoprawnych, który wynosi 0,5%¹. Podatek ten dotyczy wartości, o którą zwiększono kapitał zakładowy.

Abstract

The aim of this paper is to present issues related to the share capital of a limited liability company.

In this article are used the following methods of analysis: review of the literature and case law.

In this publication is showed the issue of the share capital of a limited liability company, and also defined the concept of the share capital of its statutory minimum, so as to obtain answer to the question - what contributions can be considered as non-cash, cash equivalents. It shows what is the contribution of cash and non-cash (aport). The author identified issues and the reduction of the share capital, its and agio.

In determining the capital of the company, is necessary to note that the limited liability company is responsible for the obligations of all its assets. It should be noted that in the case of a share capital increase must be paid tax on civil law transactions, which amounts to 0.5%.

Słowa kluczowe: spółka z o.o., kapitał zakładowy

Keyword: share capital, limited liability company

¹<https://e-konsultantprawny.pl/pl/aktualnosci/jak-dokapitalizowac-spolke-z-oo/>, dostęp 12.11.2015.

Kapitał zakładowy jest bardzo ważnym elementem ustrojowym, ponieważ za jego sprawą zostaje określona struktura organizacyjno-kapitałowa spółki². Zmiany wywołane jego podwyższeniem wpływają na gospodarczy rozwój spółki³.

Wyjaśnienie czym jest kapitał zakładowy nie jest prostą kwestią. Można np. stwierdzić, że jest on „księgowym zapisem po stronie pasywów a w bilansie, odpowiada mu po stronie aktywów wartość składników majątkowych nabytych przez wspólników”⁴.

Opierając się na kodeksie spółek handlowych należy zważyć, że wspólnicy spółki zobowiązani są do wniesienia wkładów. Do zgłoszenia spółki do KRS powinno między innymi być załączone oświadczenie członków zarządu, że wkłady na pokrycie kapitału zakładowego zostały już wniesione⁵. Zatem do momentu podpisania umowy spółki wkłady powinny być wniesione w całości.

Wkład niepieniężny określamy mianem aportu, może on *exempli gratia* być w postaci gruntu znajdującego się w użytkowaniu wieczystym wraz z rozpoczętymi nakładami inwestycyjnymi⁶. Wprowadza się go do ksiąg rachunkowych spółki, na podstawie inwentarza wymaganego na podstawie art. 19 ustawy o rachunkowości⁷.

Jeśli wkład ma być uznany za niepieniężny, powinny być spełnione pewne kryteria; możliwość określenia wartości majątkowej prawa, wyceny i umieszczenia w bilansie, zbywalność oraz ustanowienie prawa⁸. Według niektórych autorów, wskazywana jest jeszcze przydatność i dostępność przedmiotu wkładu spółki oraz zdolność do wejścia do masy

² K. Skawiańczyk, *Podwyższenie kapitału zakładowego w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością*, Warszawa 2009, s.15.

³ K. Skawiańczyk, *Podwyższenie kapitału zakładowego w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością*, Warszawa 2009, s.15.

⁴ T. Sadurski, *Prawo spółek handlowych*, Warszawa 2012, s. 83.

⁵ http://www.zakladamyfirme.pl/arttykul_narzedziowa,667,667,671,do-kiedy-nalezy-wniesc-wklady-do-spolki-z-oo.html, dostęp 14.11.2015.

⁶ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20.07.2015, II FSK 1772/13, <https://sip.legalis.pl/document-full.seam?documentId=mrswwglrtgi3denryhe3dc>, dostęp dnia 11.11.2015.

⁷ http://www.e-podatnik.pl/arttykul/doradca_podatnika/8530/Kapitaly_wlasne_w_spolce_z_o_o.html, dostęp z dnia 11.11.2015.

⁸ <http://prawo.money.pl/iep/haslo,aport;wkład;niepieniężny;i;akcje;aportowe,697.html>, dostęp dnia 12.11.2015.

upadłościowej⁹. Jeśli wkładem w celu pokrycia udziału jest aport, kwestia to powinna być szczegółowo uregulowana w umowie spółki¹⁰.

Może zdarzyć się sytuacja, że zostanie zawyżona wartość wkładów niepieniężnych w stosunku do ich wartości zbywczej w dniu zawarcia umowy spółki (przez wartość zbywczą należy rozumieć cenę jaką można uzyskać przy zbyciu przedmiotu aportu w dniu zawarcia umowy spółki¹¹). W takim przypadku wspólnik, który wniósł wkład oraz członkowie zarządu, którzy wiedzieli o tym i pomimo tego zgłosili spółkę do rejestru, zobowiązani są solidarnie wyrównać brakującą wartość¹². Przepis ten określa, że wspólnik oraz członkowie zarządu nie mogą być zwolnieni z konsekwencji takiego postępowania¹³.

Należy dodać, że wartość nominalna udziałów jest zawsze wartością stałą, wynikająca wprost z umowy lub statutu danej spółki. Na relatywne ocenienie wartości aportu wpływają czynniki obecne w regionie w którym on występuje, na przykład w sytuacji wyceny nieruchomości. Istnieje możliwość zmiany tej wartości, ale wyłącznie w trybie przewidzianym w kodeksie spółek handlowych¹⁴. Decyzja o podwyższeniu wartości nominalnej udziałów, czy też jej redukcji, może być podjęta li tylko poprzez zgromadzenie wspólników spółki z o.o.¹⁵. Pociąga ona za sobą konsekwencje podatkowe, ponieważ konieczne jest opłacenie podatku od czynności cywilnoprawnych w wysokości 0,5 % od wartości zwiększającej kapitał zakładowy¹⁶.

Wkładami mieszanymi określane są wniesione wkłady w części pieniężne i w części w formie aportu. Jedynie poprzez zmianę umowy spółki można dopuścić do takiej możliwości¹⁷. W celu osiągnięcia takiej zmiany konieczne jest uzyskanie większości 2/3

⁹<http://prawo.money.pl/iep/haslo,aport;wkład;niepieniężny;i;akcje;aportowe,697.html> , dostęp dnia 12.11.2015.

¹⁰ Kodeks Prawa Handlowego, Dz.U. z 2013 poz. 1030, art. 158.

¹¹ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 8.04.2010, II FSK 1920/08, dostęp dnia 11.11.2015.

¹² Kodeks Prawa Handlowego, Dz.U. z 2013 poz. 1030, art 175.

¹³ Kodeks Prawa Handlowego, Dz.U. z 2013 poz. 1030, art 175.

¹⁴ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 8.04.2010, II FSK 1920/08, dostęp dnia 11.11.2015.

¹⁵ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 8.04.2010, II FSK 1920/08, dostęp dnia 11.11.2015.

¹⁶ <https://e-konsultantprawny.pl/pl/aktualnosci/jak-dokapitalizowac-spolke-z-oo/>, dostęp 12.11.2015.

¹⁷ <http://mojafirma.infor.pl/spolki/215543,Zasady-wnoszenia-aportow-do-spolki-z-oo-i-skutki-zawyzenia-wartosci-wkladow.html>, dostęp dnia 14.11.2015.

głosów (kwalifikowana większość)¹⁸. Jednakże umowa spółki może przewidywać surowsze wymagania dotyczące uchwały o zmianie spółki¹⁹.

Przy wykorzystaniu wzorca umownego, kapitał zakładowy winien być pokryty jedynie pieniędzmi²⁰. Art 158 k.s.h. reguluje, że pokrycie kapitału zakładowego powinno być dokonane w terminie siedmiu dni od dnia wpisu do rejestru²¹.

Oprócz podziału kapitału zakładowego na wartości pieniężne i niepieniężne, należy zważyć, że występują ograniczenia. Wkładem spółki nie mogą być usługi oraz prawa niezbywalne²². W spółce z ograniczoną odpowiedzialnością przed jej zarejestrowaniem niezbędne jest przekazanie na jej rzecz określonej sumy pieniężnej, której minimalna wartość wynosi 5 tysięcy złotych²³. Wartość nominalna udziału nie może być niższa niż 50 złotych, jednakże występuje możliwość nadwyżki, którą przelewa się do kapitału zapasowego²⁴. Nadwyżka taka nazywa się agio²⁵.

Warto zwrócić uwagę że, występuje wyjątek obniżenia bazowej kwoty 5000 zł poprzez symultaniczne obniżenie kapitału zakładowego i jego podwyższenie, natomiast warunkiem *sine qua non* jest by efekt takiej operacji nie zaniżał ustawowego minimum²⁶.

Obniżenie kapitału zakładowego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może być spowodowane wielorakimi przyczynami. Asumptem może być duża wartość kapitału w stosunku do działalności prowadzonej przez spółkę, w wyniku tego udziałowcy mogą zdecydować o jego częściowym wypłaceniu, bądź utworzeniu kapitału zapasowego lub rezerwowego²⁷.

¹⁸ Kodeks Prawa Handlowego, Dz.U. z 2013 poz. 1030, art 246.

¹⁹ <http://www.gofin.pl/firma/17,2,120,116284,w-jaki-sposob-zmienic-tresc-umowy-spolki-z-oo.html>, dostęp dnia 14.11.2015.

²⁰ <http://mojafirma.infor.pl/spolki/215543,Zasady-wnoszenia-aportow-do-spolki-z-oo-i-skutki-zawyzenia-wartosci-wkladow.html>, dostęp 12.11.2015.

²¹ Kodeks Prawa Handlowego, Dz.U. z 2013 poz. 1030, art. 158.

²² <http://www.sp-z-oo.pl/spolka-z-o-o/kapital-zakladowy-w-spolce-z-oo>, dostęp 15.11.2015.

²³ <http://www.sp-z-oo.pl/spolka-z-o-o/kapital-zakladowy-w-spolce-z-oo>, dostęp 15.11.2015.

²⁴ T. Sadurski, *Prawo spółek handlowych*, Warszawa 2012, s. 83.

²⁵ <http://archiwum.gf24.pl/agio-finansowanie-spolki-kapitalowej-bez-podatku/>, dostęp 14.11.2015.

²⁶ M. Rodzynkiewicz, *Kodeks spółek handlowych, Komentarz*, Warszawa 2014, s. 251.

²⁷ <http://l-w.com.pl/home/aktualnosci/obnizanie-kapitalu-zakladowego-w-spolce-z-o-o/>, dostęp 14.11.2015.

Kapitał rezerwowy spółki nie jest obligatoryjny, ponadto jego wysokość nie podlega zgłoszeniu do sadu rejestrowego²⁸. Jest on pomocny gdy spółka chce pokryć straty powstałe podczas swojej działalności²⁹. Kapitał zakładowy i rezerwowy pełnią funkcję gwarancyjną³⁰.

Podwyższenie kapitału zakładowego z zachowaniem dotychczasowych postanowień spółki może nastąpić, poprzez podwyższenie wartości nominalnej udziałów istniejących, bądź też jeśli zostaną ustanowione nowe. W orzeczeniu z dnia 17.01.2013 roku Sąd Najwyższy zauważył że nowe udziały, które mają podwyższony kapitał mogą być li tylko objęte przez wspólników w stosunku do ich dotychczasowych udziałów³¹. Jeśli zostaną ustanowione w wyniku nowych udziałów ważką kwestią jest prawo pierwszeństwa do objęcia udziałów³². Dotychczasowi wspólnicy mają prawo pierwszeństwa ich objęcia, jednakże może być ono wyłączone poprzez umowę spółki albo na podstawie uchwały wspólników o podwyższeniu kapitału³³.

Podwyższenie kapitału zakładowego powinno mieć na celu rozszerzenie działalności przedsiębiorstwa, bądź też zlikwidowanie, lub częściowe pokrycie poniesionych strat przez spółkę³⁴. Może dojść do niego poprzez zmianę umowy spółki, bądź też bez jej zmiany³⁵. Bez zmiany umowy może dojść li tylko w przypadku gdy umowa spółki przewiduje możliwość podwyższenia kapitału zakładowego bez jej zmiany³⁶.

Poprzez podwyższenie kapitału zakładowego, spółka zyskuje większą wiarygodność dla przyszłych i obecnych kontrahentów. Wniesione wkłady przez wspólników nie mogą być im zwrócone w czasie trwania spółki i to niezależnie od tego czy miałyby być przez nich odzyskane w części czy w całości. Warto zauważyć, że kapitał zakładowy może pracować

²⁸G. Bucior, C. Kotyla, *Dopłaty do kapitału spółki z ograniczoną odpowiedzialnością- aspekt bilansowy i podatkowy*, s.184.

²⁹G. Bucior, C. Kotyla, *Dopłaty do kapitału spółki z ograniczoną odpowiedzialnością- aspekt bilansowy i podatkowy*, s.184.

³⁰ G. Bucior, C. Kotyla, *Dopłaty do kapitału spółki z ograniczoną odpowiedzialnością- aspekt bilansowy i podatkowy*, s.184.

³¹ Orzeczenie Sadu Najwyższego z dnia 17.01.2013, III CZP 57/12, <https://sip.legalis.pl/document-full.seam?documentId=mrswglrsguydkmrwgm2ti> dostęp dnia 14.11.2015.

³² <https://biuletyn.piszcz.pl/prawo-handlowe/37-zmiana-pkd/393-podwyszenie-kapitau-zakadowego-spoki-z-oo>, dostęp 14.11.2015.

³³ <https://biuletyn.piszcz.pl/prawo-handlowe/37-zmiana-pkd/393-podwyszenie-kapitau-zakadowego-spoki-z-oo>, dostęp 14.11.2015.

³⁴ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26.03.1993, III CZP 20/93, <http://prawo.legeo.pl/prawo/iii-czp-20-93/>, dostęp 14.11.2015.

³⁵ M. Rodzyńkiewicz, *Kodeks spółek handlowych, Komentarz*, Warszawa 2014, s.493.

³⁶ M. Rodzyńkiewicz, *Kodeks spółek handlowych, Komentarz*, Warszawa 2014, s. 493.

dla spółki np. wkład gotówkowy spółka może przeznaczyć na prowadzenie działalności gospodarczej, natomiast wkład niepieniężny może być zbyty, w wyniku czego uzyskana kwota stanie się majątkiem spółki³⁷.

Za bezprawną wypłatę ponoszą odpowiedzialność; odbiorca świadczenia oraz członkowie organów odpowiedzialnych. Art 198 k.s.h. wskazuje, że w przypadku niemożności wyegzekwowania należnych środków przewiduje on odpowiedzialność pozostałych wspólników. Odpowiedzialność ta jest ograniczona do różnicy między wartością nominalną kapitału zakładowego a wartością aktywów netto spółki³⁸. Ważny jest moment dokonania wypłaty, czyli jak to określa ustawodawca „ubytek w majątku spółki”, zatem moment powstania bezprawnego czynu³⁹.

Za sprawą kapitału zakładowego, możliwe jest wyegzekwowanie przez wierzycieli należnych im roszczeń (kapitał zakładowy można zdefiniować jako fundusz należący do grupy kapitałów własnych spółki, jego aktywom odpowiada wartość wniesiona przez wspólników⁴⁰). W oparciu o artykuł 154 k.s.h. ustawowe minimum wynosi 5000 zł⁴¹. Spółka musi być wyposażona w owy kapitał zarówno w czasie jej tworzenia, jak i podczas jej istnienia⁴². Nie jest możliwe obniżenie tej kwoty podstawowej⁴³.

Poznanie zasadniczych kwestii związanych z kapitałem zakładowym spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ma niebagatelny wpływ zarówno dla założycieli spółki jak i dla przyszłych kontrahentów. Należy pamiętać, że za zobowiązania spółka odpowiada całym swoim majątkiem, dlatego ważne jest aby środki do kapitału zakładowego wniesione były z pełną rozważą. Należy zwrócić uwagę, że powyżej opisane regulacje stanowią ramy prawne dla istotnych procesów ekonomicznych i gospodarczych dlatego ich poznanie i krytyczna ocena, mogą okazać się wyjątkowo istotne nie tylko dla doktryny prawa handlowego, ale również dla finansistów, księgowych a przede wszystkim potencjalnych i aktualnych

³⁷ M. Hołówka, Czym jest kapitał zakładowy w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością? <http://zakladanie-spolek.com.pl/czym-jest-kapital-zakladowy-w-spolce-z-ograniczona-odpowiedzialnoscia/>, dostęp dnia 12.11.2015.

³⁸ T. Siemiątkowski, *Odpowiedzialność cywilnoprawna w spółkach kapitałowych*, Warszawa 2007, s.173.

³⁹ T. Siemiątkowski, *Odpowiedzialność cywilnoprawna w spółkach kapitałowych*, Warszawa 2007, s.173.

⁴⁰ K. Skawiańczyk, *Podwyższenie kapitału zakładowego w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością*, Warszawa 2009, s.17.

⁴¹ Kodeks Prawa Handlowego, Dz.U. z 2013 poz. 1030, art. 154.

⁴² M. Rodzyńkiewicz, *Kodeks spółek handlowych, Komentarz*, Warszawa 2014, s. 251.

⁴³ M. Rodzyńkiewicz, *Kodeks spółek handlowych, Komentarz*, Warszawa 2014, s. 251.

wspólników. Interesującą kwestią podjętą w niniejszym opracowaniu, stanowią rozważania na temat agio. Niniejszy artykuł nie wyczerpuje omawianej problematyki, ale zwraca uwagę na podstawowe zagadnienia związane z kapitałem zakładowym.

Bibliografia

- <https://e-konsultantprawni.pl/pl/aktualnosci/jak-dokapitalizowac-spolke-z-oo/>, dostęp 12.11.2015.
- K. Skawiańczyk, Podwyższenie kapitału zakładowego w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, Warszawa 2009, s.15.
- T. Sadurski, Prawo spółek handlowych, Warszawa 2012, s. 83.
- http://www.zakladamyfirme.pl/arttykul_narzedziowa,667,667,671,do-kiedy-nalezy-wniesc-wklady-do-spolki-z-oo.html, dostęp 14.11.2015.
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20.07.2015, II FSK 1772/13, <https://sip.legalis.pl/document-full.seam?documentId=mrswwglrtgi3denryhe3dc>, dostęp dnia 11.11.2015.
- http://www.e-podatnik.pl/arttykul/doradca_podatnika/8530/Kapitaly_wlasne_w_spolce_z_o_o.html, dostęp z dnia 11.11.2015.
- <http://prawo.money.pl/iep/haslo,aport;wkład;niepieniezny;i;akcje;aportowe,697.html>, dostęp dnia 12.11.2015.
- <http://prawo.money.pl/iep/haslo,aport;wkład;niepieniezny;i;akcje;aportowe,697.html> , dostęp dnia 12.11.2015.
- Kodeks Prawa Handlowego, Dz.U. z 2013 poz. 1030, art. 158.
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 8.04.2010, II FSK 1920/08, dostęp dnia 11.11.2015.
- Kodeks Prawa Handlowego, Dz.U. z 2013 poz. 1030, art 175.
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 8.04.2010, II FSK 1920/08, dostęp dnia 11.11.2015.
- <https://e-konsultantprawni.pl/pl/aktualnosci/jak-dokapitalizowac-spolke-z-oo/>, dostęp 12.11.2015.
- <http://mojafirma.infor.pl/spolki/215543,Zasady-wnoszenia-aportow-do-spolki-z-oo-i-skutki-zawyzenia-wartosci-wkladow.html>, dostęp dnia 14.11.2015.
- Kodeks Prawa Handlowego, Dz.U. z 2013 poz. 1030, art 246.
- <http://www.gofin.pl/firma/17,2,120,116284,w-jaki-sposob-zmienic-tresc-umowy-spolki-z-oo.html>, dostęp dnia 14.11.2015.
- <http://mojafirma.infor.pl/spolki/215543,Zasady-wnoszenia-aportow-do-spolki-z-oo-i-skutki-zawyzenia-wartosci-wkladow.html>, dostęp 12.11.2015.
- Kodeks Prawa Handlowego, Dz.U. z 2013 poz. 1030, art. 158.
- <http://www.sp-z-oo.pl/spolka-z-o-o/kapital-zakladowy-w-spolce-z-oo>, dostęp 15.11.2015.
- <http://archiwum.gf24.pl/agio-finansowanie-spolki-kapitalowej-bez-podatku/>, dostęp 14.11.2015.

- M. Rodzyńkiewicz, Kodeks spółek handlowych, Komentarz, Warszawa 2014, s. 251.
<http://l-w.com.pl/home/aktualnosci/obnizanie-kapitalu-zakladowego-w-spolce-z-o-o/> , dostęp 14.11.2015.
- G. Bucior, C. Kotyla, Dopłaty do kapitału spółki z ograniczoną odpowiedzialnością- aspekt bilansowy i podatkowy, s.184.
- Orzeczenie Sadu Najwyższego z dnia 17.01.2013, III CZP 57/12, <https://sip.legalis.pl/document-full.seam?documentId=mrsvglrsguydkmrwgm2ti> dostęp dnia 14.11.2015.
- <https://biuletyn.piszcz.pl/prawo-handlowe/37-zmiana-pkd/393-podwyszenie-kapitau-zakadowego-spoki-z-oo>, dostęp 14.11.2015.
- Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26.03.1993, III CZP 20/93,<http://prawo.legeo.pl/prawo/iii-czp-20-93/> , dostęp 14.11.2015.
- M. Rodzyńkiewicz, Kodeks spółek handlowych, Komentarz, Warszawa 2014, s.493.
- M. Hołówka, Czym jest kapitał zakładowy w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością?
<http://zakladanie-spolek.com.pl/czym-jest-kapital-zakladowy-w-spolce-z-ograniczona-odpowiedzialnoscia/>, dostęp dnia 12.11.2015.
- T. Siemiątkowski, Odpowiedzialność cywilnoprawna w spółkach kapitałowych, Warszawa 2007, s. 173.
- K. Skawiańczyk, Podwyższenie kapitału zakładowego w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, Warszawa 2009, s.17.
- Kodeks Prawa Handlowego, Dz.U. z 2013 poz. 1030, art. 154.
- M. Rodzyńkiewicz, Kodeks spółek handlowych, Komentarz, Warszawa 2014, s. 251.